

„EDINOST“

izhaja dvakrat na teden, vsako sredo in soboto ob 1. uri popoldne.

„Edinost“ stane:

za vse leto gl. 6.—; izven Avst. 9.— gl.
za polu leta „ 3.—; „ 4.50 „
za četrt leta „ 1.50; „ 2.25 „
Posamične številke se dobivajo v prodajnicah tobaka v Trstu po 5 nov., v Gorici in v Ajdovščini po 6 nov.
Na naročbe brez priložene naročilnice se upravnistvo ne ozira.

EDINOST

Vsi dopisi se pošiljajo uredništvu v ulici Carintia št. 28. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Oglasi in oznanila se računajo po 7 nov. vrsticah v petju; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor bi ga obseglo navadnih vrstic.
Poslana, javne zahvale, osmrtnice itd. se računajo po pogodbi.

Naročilnico, reklamacije in inserate prejema upravništvo v ulici Carintia 28. Odprte reklamacije so proste poštnine.

Glasilno slovenskega političnega društva za Primorsko.

•V edinosti je moč.

Preteča nevarnost.

Slovenec je kaj mirna in potrpežljiva duša. Sam poštenjak, meni, da so pošteni tudi drugi ter se nevarnosti ne zavé, dokler mu ista ni za petami ter mu nareja uže veliko škodo.

Enako se nam godi na narodno-političnem polju. Obdani smo veseskozi odsovražnih narodov, ki nam le slabo želé, raznarodujoč nam verne pristanike in odpeljujoč nam našo deco in mladino iz narodnega naročja. Lah in Nemeč, vsak od svoje strani, spodjedata slovenski in slovanski življenj ter širita mej nami svojo kulturo in svoje navade; oba hočeta povečati svoj narod na račun slovanski.

Dobro vedoč, da najboljših uspehov se jima je nadejati v — šoli, ustanovila sta se v zadnji in v njej osobito hočeta gospodariti. To gospodarstvo in nadvladanje v šoli dopuščajo jim žalibog tudi obstoječi zakoni, pod čijih pokroviteljstvom in z izgovorom, da vse njih počenjanje je postavno, delujejo v tem kulturnem ustavu.

A ne samo postavnimi sredstvi hočejo nas nadkriliti; narodna zavest, v njih mnogo bolj razvita nego mej nami, tira jih do družih samovoljnih žrtv: Nemci in Lahi žrtvujejo velikanske svote v edini namen, da se njih narodnost povečiča.

Uže dolgo let sem uspešno deluje na tem polju nemško šolsko društvo „Schulverein“ ter zbira mej svojimi somišljeniki radodarne doneske, da se ustanovljajo nemški šolski vrti in podpirajo oni učitelji, kateri hočejo izven pripisanih jim ur podučevati svoje učence še posebej v nemščini. —

Delokrog društva je sicer, varovati nemški življenj v krajih, kjer je v navidezni nevarnosti, osobito v krajih z mešanim prebivalstvom — a tukaj v Avstriji pravi namen društva ni povzdiga nemščine v nemških krajih, temveč njeno širjenje mej slovanskim prebivalstvom.

Ta družveni namen je jasen kakor beli dan, kajti društvo razširja svoje delovanje celo v one kraje, kjer ni o nemščini ni duha ne sluha ter ponuja svojo podporo učiteljem v čisto slovanskih vaseh in šolah. Sploh z kulturnim družvenim namenom združen je tudi politični namen: osnovitev bismarkovega mosta do Adrije. Schulverein poskušal je svoje delo-

vanje razširiti tudi mej nas Slovence ter v čisto slovanskih krajih osnoval je nemških šol. Vpljiv njegov čutijo še dandanes Slovenci na Štajerskem in Koroškem, v teh pokrajinah predanih nemškeji prevladajoči sili, v kojih se pa vendar veselo giblje narodna ideja in buči zavest.

Čeprav stiskani in obteženi od Nemcev, štajerski in koroški Slovenci se vedno bolj zavedajo svojega rodu ter gredo naproti boljšeji prihodnosti.

Še bolj kot na Koroškem in Štajerskem, preti nevarnost slovenskemu življenju na Primorskem. Ne samo vlada nam ne izpolni opravičenih želj, strivši nas enakovpravne z drugimi avstrijskimi narodi; tu se nam silijo le nemške učilnice — v Trstu in njegovej okolici, v Gorici, v Istri — v šoli gospoduje Italijan.

Čeprav v deželi manje številni, nadkriljuje on tukaj slovanske rodove v gmotnem obziru; nekako prepotentno se je vtaboril v deželni in mestni zbornicah ter jel narekovati postave podložnim Slovanom. —

Za zbornicami spravil se je v prvi vrsti na šolo ter v njej, ne ozirajoč se na pravične želje drugonarodnih prebivalcev, začel ukazovati ter v nje pred vsem vpejal kot učni svoj lastni jezik. Šola postala mu je iz kulturnega — političen zavod, v katerem on dan na dan seje seme, da iz njega izrastejo mladeniči in možje, vneta za laščino in za laško politično stranko.

Kakšni so prav za prav nameni te stranke, nam ni tukaj treba posebej pojasnovati; mi samo obžalujemo istino, da šolstvo v omenjenih krajih na Primorskem ni v rokah zmerne radikalne italijanske stranke temuč takozvane „napredne“ stranke — čije namen in smoter je, zvesto si ohraniti laško tukajšnje prebivalstvo, kar je pa narodnosti slovenske ali hrvatske, polagoma raznaroditi, polasčiti ter jo za Lahe razglasiti, poudarjajoč potem na statističnej podlagi Italijanov Primorja.

Šola v imenovanih krajih na Primorskem, ne da bila prebivalstvu v korist ter gojila njegov jezik, likala ga, ter pospeševala njegovo omiko in blagostanje, postala je sredstvo k dokazu, da je Primorska italijanska dežela, čeprav prebiva v njej dve tretjini Slovanov; in s tem tudi ista šola dokazuje kot nekako „opravičeno“ idejo iredentistov, katerega želja je, da se

ta laška pokrajina združi z Italijo. Ali primorski Lahi niso zadovoljni z uspehi, ki jih zadobivajo tem postavnim pōtem; domišljujejo si nevarnost, ali prav za prav čutijo nevarnost od vedno bolj vidnega razvitja narodne ideje slovanske. Čeprav polagoma, zaveda se tudi tukajšnji Slovenec ter si polagoma pomaga do boljšeja narodnega obstoja.

Zakoni in ista vlada mu sicer niso ugodni prijatelji ter ne podpirajo ga v njegovem delu. Pri vsem tem se pa on ne straši; od vlade je sem ter tja preprosil nekoliko mrvic. Dovolila in vzdržuje mu ista nekoliko ljudskih šol na deželi — a koristnejšega mu je še vdobiti, namreč slovanskih šol po mestih in srednjih šolah.

Lah si sam pomaga; nezadovoljen o tem, kar mu vlada podaja, sluteč nevarnosti in upora njegovim spletkam, osnoval si je sam pri tem še šolsko društvo „Pro patria“, z namenom varovati laške narodne interese na mejah.

Isto društvo začelo je uže pred dvema ali tremi leti delovati, ustanovivši nekoliko otroških vrtov in edno šolo v Istri in drugod. Sedaj čitamo v lahonskih glasilih, da isto društvo nameruje osnovati enak laški otroški vrt na Greti, v okolici tržaškeje. —

Lahon spravlja se s tem na najnežnejšo slovensko deco, hoteč v njej zamoriti narodnost še v kali — tako rekoč z maternim mlekom. Greta je čisto slovensko tržaško predmestje; škoda bi tedaj bilo, da se mej slovanskimi Grečani zakoti italijanski življenj. Slovenci pozor! Tudi mi imamo šolsko društvo sv. Cirila in Metoda. „Klin s klinom“ — žrtvujejo v narodne namene in osnujmo po mogućnosti v istej pokrajini enak otroški vrt. Vrle Grečane pa svarimo, naj se ne pusté premotiti Lahonom ter naj rajše obdrže lastne otroke na domu, nego da bi dopuščali, da se raznarodujejo v takem kvarljivem zavodu. Narodnjake pa v onej vasi prosimo, da ljudstvo podučujejo o škodi, ki mu lahko prouzročajo taki zavodi. Levin.

Obletnica del. podpornega društva.

Veselim srcem beležimo v kroniki primorskega Slovanstva znamenit dan, ka-

duje, da bodo, ali za pravo, da bi uže imele biti volitve zastopnikov učiteljskih v okrajni šolski svet v Postojni, pa jih ni in le ni. Toda volitve, volitve, te so uže lahko, samo da ima vsakdo toliko novcev, da pride ali se pripelje po svojih podplatih v Postojno, ali koga pa voliti?

Bolj ko sem trdil in zatrjeval muhi, da stroka učiteljska ni moja stroka, bolj je silila v mene. Povedal sem ji, da če bi bil jaz „magister“, lotil bi se odmah kandidature. O volitvi bi si jezik namazal z medom, sebe in svoje tovariše-volilce preporečil bi — „vinskim duhovom“, ne hudobnim, nego čistim blagim. O zasedanji bi pa uže znal kimati — in če uže ne bi bilo drugače — golsniti formulo: „ja, wie Sie wünschen!“

Muha mi je pravila, da kandidatov ni „ko listja in trave“, pač so pa javni samo trije. Javnih, pravim, ker skrivnih bi bilo sigurno več, a kdor skrivno aspiruje na to čast, bode tudi skrivno voljen. — Tako logiko imajo neki še muhe. — Od starih dveh zastopnikov misle, tako barem je brenčala muha, obdržati le enega in še tega radi neke „pije-tete“. I drugi bi bil valjda rad voljen vnovič, a istotako „valjda“ ne bode. No, če bi pa vender le bil, (kar se ne sme zgoditi) nam muham bode vedno še dopuščali, da smemo sedati na šolska okna, šolske stene, klopi in — variatio delectat — gospodu šolskemu voditelju na nos. Novi kandidat je baje da jako zaslužen učitelj, ki je

včasih zaradi pravice trpel preganjanje, in baš on bo zasel prazen stol v okr. šol. svetu. Nasprotniki baje da trde, da je še mlad in (primeroma z „staro gardo“) še malo let učitelj. Manjka mu neki „svinčene“ prakse v elastičnosti, komplimentovanji, v uporabi odločnosti in modri eneržiji. To so takim in enakim gospodom prepotrebne lastnosti. Slišala sem pa, deje muha, da nazori, kakoršne imenujemo danes konservativne, bili so pred nekimi leti še liberalni, nam liberalni pa bodo posle nekaj let zopet konservativni.

Tako besedičenje mi je uže prese-dalo. Vzajem kosmato vejo ter udarim po brenčeči muhi. Vrag blebetavi mi zleti skozi duri in še mej potjo ponavlja: „Bode, bode voljen, bode on in nikdo drugi!“ — Naj pa bode, zakričim za njo jezno, kaj meni za to, bodi Peter ali Pavel.

Srdito pograbim klobuk, potni les, ker je prē v tem časi voda črviva, vtaknem tudi nekaj desetice v žep ter se odpravim na daljšo pot prav v vnožje Nanosu. Mahal sem jo prav široko po še širji državni cesti. Vsakdo bi mislil, da na taki cesti človeku nikakor ni možno, da zajde. Toda kaj se mi dogodi. Dospem na razpotje, oziroma razcesteje. Ali danes, ko je uže pri vsaki stezi, ki vodi na repno njiivo, napisano, kam se pride po nji, napisano je bilo i tukaj na lično izdelanem kolu starinske oblike na levi strani „Nach Triest“ in na desni: „Über Wippach nach

teri nam živo svedoči, da se pokaže narodno življenje v Trstu na uprav sijajen način vsaj o izrednih prilikah, ako tudi navadno isto ne cvete očividno. Temelj in najmočnejšo zaslobo ima v Trstu in njega okolici živeči Slovenec v delalskem podpornem društvu, katero je globoko ukorenjeno v domačih tleh ter je ne omajejo vsi navali nasprotnikov. Zato je vsak važen dogodek v temu društvu znamenit za vse tržaške Slovence in vsaka slavnost delalskega podpornega društva — obena slavnost. Med najvažnejše take slavnosti broji izvestno družvena obletnica, s katero se obhaja blagoslovljenje družvene zastave in rojstveni dan družvenega popokrovitelja, Nj. c. kr. Viskosti cesarjeviča Rudolfa. Vedno je bila ta slavnost ena najlepših, kar jih ima Trst, brez ozira na narodnost ter vselej je dokazalo naše občinstvo, da se zaveda in je pripravljeno, kadar treba, javno pokazati svojo narodnost. Prepričani smo, da je na tisoče Slovencev, katerim čas ali okolnosti niso dopustile, da bi prihiteli osebnost meje ostale svoje brate in ki so bivali vsaj duševno med nami. Dolžnost naša je zatorej, da zadovoljimo vse take, ter jim podamo opis važne, prekrasne slavnosti.

Ob 7. uri zjutraj uže začeli so se zbirati družabniki v prostorih delalskega podpornega društva in do 7^{1/2} ure bilo je zbrano lepo število članov. Z godbo veteranskega društva in z svojo prekrasno zastavo na čelu korakala je dolga vrsta družabnikov pod vodstvom odbora v cerkev novega Sv. Antona k slovesnej službi božjeje. Mej tem zbrale so se v cerkvi odbornice in družabnice ter mnogobrojno pobožnega — in radovednega občinstva. Sv. mašo daroval je preč. gosp. župnik Fabris, mej službo božjo peli so družveni pevci skladbo svojega vodje, g. Kosovela. O skladbi in petju nam ni treba posebno govoriti, kajti znano je uže, da je g. Kosovel večak, ki glasbo temeljito pozna in da je pevski zbor pod takim vodstvom uzoren. Po sv. maši spremilo je društvo svojo zastavo v družvene prostore, potem se je razšlo.

K sv. maši prišel je zastopnik deželnega namestnika, c. kr. dvorni svetnik Reya ter se jako laskavo izrazil o velikej množici zbranih družvenih članov.

Ob 6^{1/2} uri zvečer začela je veselica

PODLISTEK.

Po pasjih dnevih.

Izpod Nanosa dne 27. avgusta.

Pasji dnevi in ž njimi „die saure Gurkenzeit“ so pri konci. Vročina sicer še nekoliko pritiska, a tudi ta bo kmalu pri kraji. V teh dnevih same sitnosti in splošnih zmešnjav, potu in vročine, pozabil sem bil skoraj na Vas, gospod urednik! Prosim, da mi blagovolite oprostiti to malomarnost, vsaj smo vsi ljudje in vsakdo živi rajše bolj „komod“ in udobno kot more.

O vročini pisati pa ni, baš prijetno. Menim, da ker ste i Vi kakor jaz „pismen“ človek, in mož od peresa (kakor dandanes uže skoro vsakdo misli da je), morate vsekake vedeti, kako se prsti poté, svinčnik vrti v rokah, misli v glavi in vrhu vsega še muhe — ta šmentana živad! — ne dajo človeku počivati ni po leti, ni po dnevi, ni po noči. In kako so sitne! Ker pa prihajajo muhe z raznih strani in potoma obidejo tudi mnogo ljudij, zato mi prinašajo na ušesi marsikaj, kar ni vsakemu všeč, da bi pravil ali pisal. Omeniti moram, da imajo danes tudi muhe svojo politiko. Toda muha je muha, in bolj ko jo podim strani, bolj sili v me, seda na nos, da, celo v nosnico se mi zapodi, odleti in spet pribrenči ter pripove-

Görz“. Dolgo stojim in gledam, kaj to pomenja. Mnogo vōz je šlo mimo mene in vsak se je obrnil na levo ali desno, ne da bi bil gledal na kažipot. Zavidal sem ljudem, da imajo tako dober „hausverstand“. Besednjaka nisem imel z seboj, da bi bil poiskal vsako besedo. Bil sem zatorej v pravcati zadregi, a v svojo veliko tolažbo, ne sam. Za menoj prikoraka — Bog ve od kod in kam — pravoslaaven pop. Kaj neki ga je prineslo v te kraje, ne vem. I on bi bil rad izvedel, kam mora kreniti, da doseže svoj cilj. A bil je v jednaki zadregi z menoj, le s to razliko, da sem bil jaz zabil doma samo nemško-slovenski rečnik, on pa tudi nemščino svojo. Ugledavši gotiške črke, zdelo se mu je, da mora biti to jezik nemški. „Molim, gospodine, bivaju li ovdje švabe?“ — Ne, odvrnem, švabe ovdje ne bivaju, ali švabe hoče da budu oni, koji ovu švabsku baštinu uzpostave i trpe. „A tako“, začudi se pop ter me poprosi, da mu povem, kod naj gre proti Trstu. Ker si ni sam nisem mogel pomagati, stopiva oba v hišo nasproti omenjenemu kolu, kjer naju pozdravi gosp. deželni poslanec ter prijazno pokaže pot. Od simpatičnega popa se poslavljaje, povem mu, da bivaju tu le Slovenci; naj nikar torej ne pripoveduje tega v Srbiji ter nikomur ne ome-nja naše „švabske baštine“ . . .

Sam sem jo pa ubral po cesti „über Wippach nach Görz“ . . .

Muh preganjalec.

na vrtu „Mondo nuovo“. Vrt je bil jako okusno in bogato okrašen z različnimi zastavami, grbi in lampijoni. Lepo je bilo videti, kako je drvilo občinstvo od vseh strani ter v kratkem času zasedlo obširni vrt do zadnjega stola. Uže prva točka srečno sestavljenega vsporeda, koračnica „Naprej zastava slave!“ vzbudila je neopisljivo navdušenje in morala se je dvakrat ponavljati. Z burnim odobravanjem sprejela se je pesen „Sokolska“, katero je precizno odpel društveni možki zbor.

(Konec prih.)

† Mihael Debelak.

Nemila usoda nam je vzela zopet uzorno duhovno, navdušenega narodnjaka, blagorsčnega moža, namreč prečastitega gospoda Mihaela Debelaka, kanonika stolne cerkve v Trstu.

Rodil se je dne 29. septembra 1818 v Tržiču na Gorenjskem, v mašnika je bil posvečen dne 8. sept. 1845, služboval je le malo časa kot duhovni pomočnik v Laniščah in v Zminju, potem nad 20 let kot katehet in šolski ravnatelj v Trstu in drugih dvajset let kot duhovni pomočnik pri sv. Antonu novemu. V dan 29. sept. 1884 imenovan je bil kanonikom stolne cerkve v Trstu in 25. t. m. ob treh pop. pokliče Gospod nevtrudljivega delalca iz svojega vinograda. Spovedoval je preblagi ranjki še v soboto vso južno pri novem sv. Antonu, napoti se potem v stolno cerkev, a potoma ga napade omotica in pripeljejo ga domu; zdravniki in sorodniki mu strežejo po moči, preč. g. stolni dekan in mestni župnik previde ga z vsemi sv. zakramenti za umirajočega; bolnik še enkrat prav milo pogleda okolo klečečega g. duhovnika in jim reče: „Hvala Vam gospodje!“ nagne glavo in vzdihne svojo blago dušo. — Bila je smrt pravičnega in marsikdo okolo stoječih želel si je tako umreti. Ne vtegnemo naštevati vsih njegovih velikih zaslug: kot duhoven je bil jako pobožen, zelo vnet za božjo čast, nevtrudljiv, uzoren. Bil je navdušen in požrtvovalen narodnjak; ni bilo narodnega podvzetja, katerega bi se on ne bil vdeležil; bil je dekanijski poverjenik družbi sv. Mohora in plačeval je več kot dvajseterim udom naročnino iz svojega žepa, imel je vse slov. katoliške časopise in knjige; podpiral je na vso moč slov. mladino in navduševal jo za narodno stvar. Po vsem Trstu je slovel posebno zaradi svoje milodarnosti; vzgojil je častno po smrti svoje sestre petero otrok, pošiljal je zdatne podpore dobroteljnemu zavodom, razdelil je med uboge toliko miloščine, da je marsikdo prašal: Od kod jemlje. — ali leva nikdar ni znala, kaj desna stori.

Blagodarnost njegova razvidi se tudi iz njegove oporoče; volil je namreč 300 gl. za večne maše pri župni cerkvi v Tržiču, 100 gl. ubogi slepi vdovi, 100 gold. siromašnici, 100 gold. otroški bolnici, 100 gl. zavodu „Albertinum“, 100 gl. zavodu sv. Jožefa, 200 gl. samostanu oo. kapucinov, 100 gl. nunskega samostanu, 300 gl. župni cerkvi sv. Antona, 500 gl. za revno žlahto v Tržiču in 500 gl. tržiški bolnici.

Odlikoval se je ranjki tudi po svoji prijaznosti in pravičnosti. Govoril je rad z kmetom: in siromakom, prav tako kot z meščanom in bogatinom. Odlična gospa pripoveduje to-le črtico od dne pred njegovo smrtjo: Pri misijonarskem križu v cerkvi nov. sv. Antona sedi navadno stara slepa žena in prosi miloščine. V petek o poludne gre iz cerkve pri stranskih vratih; ali zaradi prevelike gnječe in prevrata voz in kočij ne upa si iti preko ulice. Slučajno vstopi preblagi pokojnik, prijazno nagovori slepo beračico, videč njeno zadrego, jo prime za roko ter spremi do njenega stanovanja.

Pogreb blazega pokojnika, katerega se je udeležilo mnogo odlične gospode in brezštevilno ljudstva, pokazal je, kako priljubljen in spoštovan je bil nenadomestljivi g. kanonik Mihael Debelak.

Politični pregled.

Notranje dežele.

Vsi deželni zbori sklicani so za 10. septembra v kratko zasedanje, štajerski deželni zbor sestel se je uže 27. t. m. Kake predloge bode stavila vlada deželnim zborom, ni še znano. Bržkone poskusi minister za nauk in bogočastje rešiti takozvani katehetski zakon ali postaviti o ver-

skih učiteljih. Učitelje veronauka nagrajuje ali plačujejo, kakor znano, dežele same, zato imajo tudi deželni zbori sami določevati v posebnih zakonih, kako naj se to vrši.

V Mladi Boleslavi na Češkem je zmagal o baš obavljeni državnozborni volitvi mladočeski kandidat. Staročehi so si z vsim žarom in največjo strankarsko strastjo prizadevali zagotoviti svojemu kandidatu g. Honsu zmago. Vodja staročeske stranke g. Mattuš sam si je mnogo prizadeval, pridobiti volilce za Honsa, a vse ni pomagalo. Staročeska glasila so nosila dan za dnevom velike, ostre članke proti Mladočehom, grčila in napadala so to stranko, a vse zastonj, zmage niso mogla priboriti svoji stranki. Mladočeski kandidat, posestnik g. Janda, zmagal je z 227 proti 172 glasovi. Z g. Jando je narastlo število Mladočehov v državnem zboru na osem. Izid te volitve nam priča, da se tudi mej Čehi radikalizem čedalje bolj širi in da Staročehi vedno bolj izgubljajo upliv in ugled v deželi.

V Gradci so pravoslavni Srbi in Rumuni ustanovili svojo občino ter se zavezali, vzdrževati si duhovnika.

Ogerski naučni minister gosp. Trefort je umrl. S tem možem izgubila je mlada Madjarija enega svojih največjih stebrov, morda najbolj navdušenega apostola madjarske ideje. Trefort je bil 16 let minister prosvete; v tej kratki dobi je tako pomnožil madjarske šole, da se je število madjarski govorečih ljudi v tem času podvojilo. Tako vsaj pišejo nemške novine. Z neizmerno brezozirnostjo širil je pokojni minister madjarske šole v čisto slovanskih in rumunskih zemljah. Kratil je Slovanom in Rumunom pravo do šol in prisilil celo privatne učne zavode, uvesti v program tudi madjarsčino kot obvezen predmet. Čisto naravno je toraj, da Madjari jočejo na grobu tacega moža, ki je za nje storil več nego vsak drugi; čisto drugi čuti spreletajo pa Slovana, ozirajočega se na „delovanje“ tega moža.

V Budapešti slavil je te dni ogerski domobranski minister Fejervary 40letnico svojega službovanja. O tej priliki čestital mu je nadvojvoda Josip in mnogo drugih visokih dostojanstvenikov.

Vnanje dežele.

Srbski ministerski predsednik Hristić je brzojavil kralju Milanu, naj se čim preje vrne v Belgrad. Hajduštvo v celem kraljevini naglo raste in Hristić zahteva, da se ustava odpravi in razglasi obsedno stanje po vsej deželi. To je pač jasen dokaz, kako srečo je naklonil Milan in njegova vlada ubogi Srbiji. Radikalno glasilo „Odjek“ bilo je zaplenjeno in uredništvo toženo zaradi veleizdaje. A čujte zakaj! Zato ker se je imenovani list usodil pisati o ločenju zakona, ter je napisal, da stvar ne spada pred konsistorij, ampak pred narodno skupščino. Mnogi misle, da hoče Hristić izzvati izgreda, da pobije kolovodje opozicionalcev. Najbližja bodočnost nam pokaže, koliko je resnice na teh sumnjah.

Na Bolgarskem so razmere tudi prav žalostne. Tudi tam se čedalje bolj množi število in moč hajdukov. Vojaki so sicer vjeli nekoliko roparjev, katere so potem sodišča obsodila na smrt, a kaj pomaga vse to, ko se pa vsak dan vrše novi in čudovito drzni napadi na najbogatejše ljudi, katere odpeljejo v gore ter izsilijo na tak način veliko odkupnino od njih družin. Ministri in Koburg dobili so pisma, v katerih se jim grozi, da pridejo vsi na vešala, ako ne ostavijo čim preje deželo. Nemški listi trosijo o vsem tem lažnjive vesti med svet, čes, da to dela slovanska mladina, ki bi rada zanetila upor na vsem Balkanu, ter preobrnila in porušila vse sedaj obstoječe države in oblasti ter sklonila Balkan pod rusko pokroviteljstvo. To so izmišljotine, s katerimi bi radi pokrili zlo, katero so prizadjali nesrečnim balkanskim narodom.

Ves politični svet bavi se je te dni in se bavi še vedno s potovanjem italijanskega ministerskega predsednika Crispia na Nemško. Večina pripisuje temu potovanju velik političen namen. kajti Crispi se je sestel z Bismarkom v Kissingu, na to je odpotoval italijanski diplomat v Eger, kjer sta se sešla s Kalnokym, avstrijskim ministrom vnanjih poslov. Kaj se je mej temi državniki govorilo, tega ne ve nikdo; nemške novine si pa prizadevajo prepričati svet, da je bil ta shod jako nedolžen in da se ni govorilo o drugem, kakor ob ohranitvi miru. Take trditve se pa čudno vjemajo z dogodki, kajti, komaj je nastopil Crispi pot v Italijo, uže je dobilo mornarsko ministerstvo povelje, oborožiti lepo število oklopnice ter odpluti

proti vzhodu. Francozi so pa dobro razumeli namen Crispijeve poti na Nemško, sprevideli so tudi, da Italija ne oborožava svoje mornarice samo za pomorske vaje, ampak za kaj drugega in so na vse to še bolj odgovorili, da je minister francozke mornarice zapovedal oborožiti osem velikih oklopnice, pripraviti veliko število torpedovk, avisov in križenk, vsega skupaj 40 ladij — in vse to menda tudi samo zaradi pomorskih vaj, ki se bodo vršile v Sredozemskem morji. Italija bi rada zasela Tripolis, zato oborožava, Francozom ni to volji, zato oborožavajo tudi oni in če tudi si sedaj eden drugemu zatrjajo, da se pripravljajo samo na velike pomorske vaje, pripravljajo se v resnici na kaj bolj resnega. Crispi, ki je imel toliko nesreče z ekspedicijo v Masovo, kjer je Italija zapravila toliko denarja in bila vedno le tepena, bi si s kako drugo pridobitvijo rad opral lice pred narodom, v ta namen bi mu lepo služil Tripolis. Francozom, katerim ni ugajalo, da Italija zasede Masovo, tudi ti novi načrti niso po volji in pripravljajo se, da, ako treba, tudi z orožjem v roki branijo svoje interese v Sredozemskem morji. Crispi ni vedel, kako bi si pomagal in je šel k Bismarku po dober svet. „Standard“, jako znamenit angleški list pravi: „Ako bi svet vedel, kaj sta Bismark in Crispi zaključila, bil bi uznemirjen“. Ali je res, da bi svet imel dovolj uzroka vznemirjati se, ne vemo. jasno je pa, da se je začela borba mej Italijo in Francijo za vrhovno gospodstvo v Sredozemskem morji; kako se bode izvršila, to nam pokaže prihodnost.

Sreča je generalu Boulangeru, o katerem se uže vsi sodili, da je politično mrtev, zopet mila. Izvoljen je v treh departementih poslancem. Ta dogodek je francozko vlado nemilo dirnal, ker je zopet jasno pokazal, da nima pravega vglada in zaupanja v narodu. Bonapartisti se vesele te zmage, kakor svoje. Boulanger bode stavil zopet predlog o razpuščenju zbornice in reviziji ustave, s kakim uspehom, bomo skoro videli. Kakor poročajo o tem poučeni listi, stala je ta volilna zmaga Boulangerovo stranko 3 milijone frankov.

Na Španjskem so zasledili neko republikansko zaroto mej vojaki v Madridu. Mnogo sergentov in častnikov so dali zapreti ter naročili oblastvam strogo paziti na častnike. Vsi podrejeni oficirji morajo spati v vojašnicah. Vlada se boji, da se pripravljajo enak vojaški ustanek, kakor je bil na španjskem 1883. in 1886. leta.

V Carigradu je obelodanjena brošura, v kateri neznan pisatelj ostro presoja in obsoja sedanje politično stanje turškega cesarstva ter zaključuje s tem, da se vse napake in vsi nedostatkci dajo odpraviti samo s tem, da se na Turškem uvede parlamentarna vlada, prej pa treba prisiliti sedanjega sultana, da odstopi s prestola. Policija marljivo išče pisatelja te brošure in zaprla je uže več oseb. Listi so pa dobili nalog, da o tej stvari ne pišejo. Podaniki Abdul-Hamida njo baš najsrečnejša bitja na svetu, — no da ni temu tako, bilo bi najlepše sultanovo maščevanje, da jim da — parlament!

DOPISI.

Iz Skednja 22. avgusta. [Izv. dop.] Dne 20. t. m., t. j. predzadnje nedelje ši smo nekateri narodnjaki iz Trsta, da si ogledamo bližnjo vas, ter da pozdravimo naše sobrate.

Dospevi v Skedenj koj smo spoznali, kako ugledno je prebivalstvo ozirom narodne zavesti. Slišati je bilo le naš kranjski materni jezik. Zdelo se nam je, da so ti ponosni na svojo materinščino, a nismo se varali; vedno bolj smo se tega prepričevali, bodi si na prostem, bodi si med štirimi stenami. Dospevi v krčmo g. Sancina, dobimo krog mize sedeče, vesele in prijazne ljudi. Ti so nam koj v pozdrav zapeli pesnico, in prvej je sledila še cela vrsta drugih. Mi smo kar strmeli nad lepo ubranim petjem, nad čistimi glasovi pevcev. Ko smo pa še le zvedeli, da so se pevec izsolali brez posebnega, izurjenega pevovalca, imeli smo dovolj vzroka strmeti o takej izurjenosti, posebno pa, ko smo se prepričali, da ni v Skednju le eden pevski zbor, temveč, da zna skoraj sleherni ubrano peti. To so nam tudi sami objavili, da pri njih je vsak mož in mladenič pevec.

Spoznali smo tudi, da sploh se to čuti, kar se je popevalo v krasnih zborih. Z veseljem smo pristopili k našim pravim bratom, a težka nam je bila ločitev; a ura vojaškega povelja ne pozna izjem, zato

smo morali zapustiti prezgodaj navdušene narodne Skedenjce.

Zapustili smo njih družbo; ostane pa nam blag spomin do svoje majke vrednih in narodno zavedenih Skedenjcev, na kar jim kličemo: „Bog jih živi!“

Narodni vojaki.

Iz Pliskovice, 19. avg. 1888. [Izv. dop.] Dne 18. avgusta praznovali smo rojstveni dan Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. z sv. mašo, ki jo je daroval naš č. g. vikar Val. Pelicon ob 8. uri zjutraj. Po maši pela se je cesarska himna med pokanjem topičev, potem je bil „Te deum“ z blagoslovom.

Omeniti je treba tudi novih zvonov, ki so privkralj vabili k sv. maši dne 18. avgusta. Veseliti mora vsakega domoljuba slišati lepo ubrano zvonjenje, kajti kljub slabi letini trudili so se občinarji nabrati izdatno svoto denarja v nakup zvonov; Zahvaliti se imamo posebno g. Depoliju, zvonarju v Gorici, g. županu M. Petelinu in starešinstvu.

Sedaj pogledimo še nekoliko na našo pol. bralno družtvo, katero se je osnovalo leta 1887. Bilo je takrat družabnikov še preko 60, ali žalibog začelo je uže pešati. „V edinstvi jo moč“, pravi naš cenjeni slovenski list. Zatorej, ubežniki iz našega družtva, vrnite se zopet v pol. bralno družtvo, da se bode laglje ne samo naročevalo časopisov, ampak tudi redoma plačevalo, časnikarjam v korist in nam v čast!

Občinar.

Izpod kršnega Čavna 24. avgusta.

[Izv. dop.] Včeraj sem bil v Gorici na Goriškem. Slišal in poslušal sem blebetajočo, nad vse višavo in nižavo imenitno furlanščino.

Kako li to? pozvedavo rečeš, dragi mi čitatelj. Nu, pa poslušaj! da je istinito imenitna.

V minolem letu mi je pripovedoval neki svečenik na Vipavskem nastopni zgodovinski dogodek:

„Leta 1678. je solnce po nekaterih krajih na zemlji mrknilo; pa zakaj? Satani v peklu so se sprli in hudo razpraskali zaradi vprašanja, v katerem jeziku naj se v bodoče večne dni govori v peklenjskih razbelenih dvoranah. Jedni so se odločili za turški, drugi za madjarski, tretji za ciganski a četvrti za furlanski. Glasujejo in glasujejo, naposled naznani Lucifer, načelnik vse parkljaste družinčadi, da je furlanščina izbrana z veliko ogromno večino jezikom vseobčim, da se razlega i odmeva daleko doli v podzemeljskih hramih do vekov dni.“

Potem mi nadaljuje: znaš, dragi moj Rurik! dasiravno je furlanščina proglašena toli znamenitim jezikom, vendar ne prija več za lepo slovensko Gorico; to je za prosvetljen naš več nedostojno. Bila bi Gorica nebeško-ljubezno mesto, ako bi se v njenih domovih i ulicah govorilo vsaj večinoma v krasnem slovenskem jeziku, a tako ni.“

Tega pripovedovanja sem se takoj živo spomnil, stopivši včeraj doli po mestnej ulici: „Rasti-Selo“ imenovani. Mej nizkim i visokim ljudstvom, povsod zaslišim ono preznamenito furlanščino. Se zna, kadar zlatorumeno solnce priplava na jasno nebo, zvezde oblede; kadar se furlanščina oglasi, skrije se slovensčina za dveri.

Zakaj za dveri? Zato, ker je tu narodna postojanost še v plencah, ker je naš človek premehak i v narodnem oziru prebojazljiv, tujeu bezpotrebno se klanja-joč v slepi domišljavi, da mora ovako biti . . . Sluge narodov! Trava bi rastla po Goriških ulicah, če bi ne bilo Slovencev; vendar nič narodnega ponosa, nič ognja, nič ozbiljnosti v nas. Slovensko telo, furlanski obraz . . .

A, še neka druga napaka se poraja v našem narodu na Primorskem: svojega nasprotnika gmotno podpiramo, domačina pa preziramo. Lepa je ta!

O tem nekoliko besed.

Včeraj ob štirih popoldne vsedem se na voz pri „Zvezdi“; k meni prisede mlad a še precej uljuden Furlanec; na govoru sem tacega spoznal. Njegove oči pa se mi zde, da mladenič ni furlanskega pokolenja. Poprašam, i zvem: po materi se piše Jug, po očetu Budinaški (Bodinaš). Tedaj mati Slovenka, oče Poljak a sin Furlan, ker jo tako odgojen. Nu, tacih zgledov je na tisoče.

„Oh tužna, tužna Majka Slava!

Kje je tvoja čast i slava?

Zagrinja tebi blede lice

V črni pajčelan Otrava.“

Beseda: „Budinaški“ mi je od včeraj vedno na misli, saj je tudi velopomenljiva.

Vsak Slovenec „bodi naš“ — „Budinaški“ t. j. vsak naj podpira naše ljudi kjerkoli more.

„Budinaški“ idi v prodajalnico k Slovincu, nakupivši pri njemu kar potrebuješ, njemu pusti novce, namesto tujcu.

„Budinaški“ pa stopi v krčmo k Slovincu, da pri njemu pustiš novce za jelo i pijačo, namesto pri tujcu ki:

Umazane si čevlje briše
S tvojo belo rjuho,
Tvojim tožbam, željam, prošnjam
Zatiskava uho.

„Budinaški“ pa daj zaslužka domačinu delalcu, mesto nam nasprotnemu tujcu.

„Budinaški“ ti mladi slovenski vitezič, po krvi i mleku pravi sinko slovenske majke, pa stopi v slovensko prodajalnico i tam pusti novce za šolsko blago, mesto pri nasprotniku; to ti svetujem uže zdaj, ker skoro prideš iz dežele nazaj v Goriško šolo.

„Budinaški“ vsak slovenski duhovnik i župan, pa pusti novce za blago pri Likarju Gajku (Gašparju), „Budinaški“ vsak učitelj na Goriškem ter v pravem pomenu narodni likar, pa ukaži, da hočeš imeti v svojej šoli Likarjeve pisanke.

Likarjevi sovražniki so se zakleli, da morajo njegovo prodajalnico v pol leta uničiti. Slovenci! da se to ne zgodi „dokler imamo uma svitle meče“. Svoji k svojim! Nasprotnik naj se prime za nos, ker hoče svojemu bližnjemu sapo zapreti.

Likarjevi, in tudi naši nasprotniki so bogataši v Gorici; se zna, po slovenskih novcih; zakaj bi tedaj sitega pitali a lačnega prezirali? Kam to kaže!

Gospod urednik! zaorite glasno „Budinaški“ tudi svojim tržaškim Slovincem; more biti, da vendar tega ali onega vzbudite k boljšim „našincem“.

„Iz semenčka pririje tenka bilj,
Rastoč v drevo debelo i visoko;
Kaplja raz krova kaplja v tvrdo škrlj,
Zdolbeč votlino s časom si globoko...“

Domače vesti.

Volilnem možem v okraju koperskem preporečamo toplo, da se strogo držijo preporečila našega političnega društva v obziru predstoječe volitve ter zedinijo svoje glasove v vrednej osebi narodnega kandidata, gosp. Frane Flego. Z složnostjo reši se narodna čast, z cepljenjem glasov slabimo same sebe in celo se moremo osramotiti.

Delalsko podporno društvo odposlalo je o slavljenju svoje obletnice Visokemu svojemu pokrovitelju nastopno brzojavko:

Njegovej Visokosti
Cesarjeviču Rudolfu
Dunaj.

Delalsko podporno društvo, slavljajoč danes rojstveni dan svojega pokrovitelja, Vaše Visokosti, kliče jednodušno iz globočine hvaležnega srca: Bog ohrani, Bog poživi našega premilostivega pokrovitelja, Vašo cesarsko Visokost.

Nj. c. kr. Visokost je odgovoril brzojavno po svojem tajniku nastopno:

„Tajništvo Nj. c. kr. Visokosti kraljeviča nadvojvode Rudolfa gospodu predsedniku Mandiću delalskega podpornega društva v Trstu.

Laxenburga dvor, 28./8, 4.45 pp.

Nj. c. kr. Visokost, prejasni prestolonasljednik zahvaljuje se društvu na poklonjenih mu čestitkah o njega rojstvenemu dnevu.
Spindler, polkovnik.

G. dr. Mandić, bivajoč sedaj na počitnicah v Matuljah, pozdravil je zbrano delalsko podporno društvo o slavljenju obletnice z nastopno brzojavko:

„Kao podupiratelj i liečnik društva kroz 8 godinah jesam u duhu s Vama i šaljem prijateljski pozdrav.“

Imenovanje. Vodjom Goriške obrtne šole imenovan je dozdanzij vodja obrtne šole v Poreču, g. Gembrečić.

Dijamantna maša. Gosp. Josip Nakus, župnik v Planini pri Vipavi, praznoval je 16. t. m. šestdesetletnik svojega mašništva.

Krepka izjava. Liberalni listi in celo uradni list — se hvalijo z najetimi in v tiskanih polah doposlanimi zaupnicami, katere pošiljajo nemškutarske občine deželnemu šolskemu svetu. Da so takemnemškutarske občine med koroškimi Slovenci v manjšini, pokazala je zadnja volitev v Velikoveci; vendar pa hočejo govoriti v imenu vseh koroških Slovincov, kakor se je od nekaj godilo, da se je dunajski

vladi metal pesek v oči! V Velikoveci zbrani slovenski volilni možje pa so sklenili, tej prevari enkrat za vselej konec storiti. Njih 69 (devet odšlo jih je uže prej domov) podpisalo je sledečo prošnjo na c. kr. dež. šolski svet:

„Preslavni c. kr. dež. šolski svet!

Občinski in krajni šolski zastopi nekaterih koroških sosesk so nasproti presl. c. kr. dež. šol. svetu napravili ugovor zoper drž. poslanca Kluna in dr. Gregorea, ki sta zagovarjala pravice koroških Slovincov zastran šol, in so objavili zaupnico c. kr. dež. šol. svetu za njegovo dosežanje postopanje in vredbe v slovenskih šolah. —

Glede tega, da omenjeni občinski in šolski zastopi ne morejo govoriti v imenu vseh koroških Slovincov, in glede tega, da se njih nazori večinoma ne strinjajo z našimi željami, usojamo si podpisani volilni možje velikoveškega okraja zgoraj omenjeni zaupnici ugovorjati in ob enem prositi: Vis. c. kr. dež. šol. svet naj nam uravna šole po naših željah in potrebah, in naj skrbi, da se bode naša mladina poučevala v slovenskem, materinem jeziku. V Velikoveci, 14. avgusta 1888.

(Sledi 69 podpisov volilnih mož.)“

Teh 69 mož predstavlja nam mišljenje večine prebivalstva v velikoveškem okraju. Kajti ko bi ne imeli zaupanja svojih občin, ne bi bili izvoljeni za volilne možje. Njim nasproti je stalo le 33 mož drugega mišljenja, zatorej se ne tretjina vseh volilnih mož celega okraja. Kaj potem štejejo izjave nekaterih občin, ki so slučajno v nemško-liberalnih rokah? Radovedni smo, ali bode celovška gospoda tudi proti tako važni izjavi oči in ušesa zatislila? „Mir“.

Petindvajsetletnica ljubljanskega „Sokola“. Češki Sokoli bodo zastopani jako mnogobrojno iz Tabora, Plznika, Melnika, Češkega Broda, Vinogradov in Vanderea. Češki vlak odpeljal se bode iz Prage v sredo dne 5. septembra ob 10. uri 30 min., v Ljubljano dospje vlak dne 7. sept. ob 5 uri pop. V Ljubljani ostanejo dva dni, potem se odpeljejo v Postojno in v Trst. —

Slovanski Svet. Št. 16. ima nastopno vsebino: 1. Kultura in Avstrija. 2. Kulturni program. 3. Rušitelj ustave. 4. O razmerah v Galiciji. 5. Psoglavci. 6. Pogled po slovanskem svetu. 7. Književnost. —

Iz raznih krajev naše domovine prihajajo nam dopisi o slavnostih, katere so priredili domoljubi v proslavo rojstnega dne in 40letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja in kralja. Posebno obširno nam poročajo o sijajnih veseljih, priredjenih v ta namen v Dekanih, v Ribnici na Pohorju in drugod, katerih, žal, ne moremo priobčiti zaradi primanjkanja prostorja. Veseli nas, da o tako važnej priliki dokažejo Slovenci tudi v najmanjših selih svojo nemoahljivo udanost do milostivega našega vladarja.

Od družbe sv. Cirila in Metoda. V nekaterih dneh zagleda svetlo nova knjižica za 40letno vladanje cesarja Frana Josipa I. Izda jo šolska družba sv. Cirila in Metoda in spisal jo je Graški profesor Fran Hubad. Tako krasna je, tako patrijotično pisana in tako vzbujajoča dinastične in blage čute sploh — sosebno še mladostnim srcem — in tako obilih spominov je o naših avstrijskih vojaki, viših in nižih, da ne poznamo jednake slavnostne knjige tudi ne v drugih jezikih. Družba sv. Cirila in Metoda sme ponosna biti na tega svojega pisatelja, ki jej bo prirejeval od slej zaporedoma knjige tako, da je začel s cesarjem Fran Josipom prvi zvezek „knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“. „Sl. N.“

Zdravnik za siromašne bolnike v okraju Farneto je dr. E. Marcus, zdravnik mestnej bolnici. Prevzel je poslovanje po g. dr. Sterletu, ki je za nekaj časa iz Trsta odpotoval.

Občinarji v Šmarji pri Kopru namepravajo prirediti ljudsko veselico z plesom v proslavo 40letnega vladanja Nj. Veličanstva cesarja. Poslali so v ta namen dvakrat deputacijo svētniku g. J. M. v Šmarjih, ali obakrat odbil je prošnjo, češ, da bi ljudje napravili preveč škode po vinogradih. Slavnost vršila se bode baje vse jedno. — Priobčujemo to vest, kajti prepričani smo, da ima gosp. svētnik vendar važnih vzrokov, ako prepovē e n a k o slavnost!

Troški manevra pri Logatci. Pehota dobila je 60.000 patron, kar stoji 3000 gl topničarstvo ustrelilo 240krat, kar stoji do 4000 gld. Ako se priračunijo še drugi troški, stal je ves manever do 15.000 gld., ki so se posmodili v nekoliko dneh!

Iz Štanjela nam pišejo: Včeraj, 22. t. m. bilo je tukaj kmetijsko predavanje. Gosp. učitelj Cotič nam je razlagal o strupenosti rosi, navajajoč sredstva zoper isto. Žal, vdeležilo se je le 10 (reci: deset) poslušalcev. Naš kmet se nema pravega zaupanja v taka predavanja; on govori: „Kaj bode tak učitelj pomagal. On, ki je nad nami — Bog — pomaga, drug nobeden!“

Res je, da Bog pomaga, pa, če si človek sam ne zna pomagati, Bog mu tudi ne bode pomogel! Če kdo izboli, kličemo zdravnika, kateri bolniku pomore, če je božja volja. Smešen bi bil, kdor bi k hudo obolelemu človeku ne klical zdravnika, češ; „bode uže Bog pomagal!“ Poslušajmo torej dobre nasvete, ki nam jih dajo strokovnjaki in ravnajmo se po njih! To je izvestno tudi drago in milo Bogu in v takem slučaju nam izvestno ne prikrati svoje pomoči! Nekoliko večja jasnost bi našemu ljudstvu ne škodovala tudi v verskih stvareh!

Vabilo. V Kauriagu v Šmarski županiji bo 2. septembra popoldne ljudska veselica s plesom v proslavljenje 40 letnice cesarjeve, kamor se vsi rodoljubi vabijo.

Za zidanje dveh skladišč in dveh hangarjev v novem pristanišču razpisuje se ponudbeni natečaj stavbeni oddelek tehničnega urada (v ulici Carradori št. 5, III. nadstropje) do 17. septembra t. l., kjer se izve vse pobližnje pogoje. — O prevzetju potrebnih del za podaljšanje „Molo delle Galere“ v koperskem pristanišču, (900 metrov) bode javna ponudbena razprava dne 16. oktobra t. l. pri tehničnem oddelku c. kr. pomorske oblasti v Trstu.

Policijsko vodstvo naznanja, da sta se premestila od 25. t. m. urad c. kr. okrajnega političnega komisarjata št. 1 in nadzorstvo javne straže z 28. t. m. iz Kolonje, z Nove ceste, na Opčine št. 245/6 v ulico Scussa št. 6.

Postaja c. kr. javne straže v ulici Giulia št. 8/627 se opusti in napravi nova v ulici Belvedere št. 15; straža iz Via Media pa se premesti v ulico Sette Fontane št. 20.

K električne razsvitljavi. Tvrdba E. Mende & C. iz Turina ponudila je mestnemu magistratu vpeljavo električne razsvitljave v mestnej palači pod jako umestnimi pogoji. Mestna dvorana dobila bi po načrtu 64 električnih plamen, katerih bi vsak nadomestoval 14 sveč. Troški za vsako uro bili bi samo 68.4 kr. — Ponudba oddala se je tehničnemu odseku v produkciji. — Ako se ponudba sprejme, veselilo nas bode, da razsvetli turinska električna luč marsikatero do sedaj temne glave naših mestnih očetov.

Vojaki so napadli policaje v Rojanu v nedeljo zvečer pred pivarno „zum schwarzen Hund“ ali kakor se je poprej imenovala „Al Ponte“. Precej popoldne so začeli plesati in rajali celi večer do 11. ure. Stražnika Matevž Striel in Ivan Ujčić sta hotela uže oditi, kar jima pride naproti nek voznik, v službi pri bratih Mettel, proseč ju, da ga varujeta, ker ga je nek vojak napadel.

Vzrok je bila noka vlačuga, katera je do sedaj bila na plesišču in zaradi te se si prišla navzkriž vojak in voznik. Stražnika hočeta pomiriti vojake — sedaj se pa vrže na nju cela množica, menda petnajst, pijanih vojakov lovcev, kateri so bili prej skupaj na plesišču, z golimi bajoneti. Stražnika videč, da je resno zanj, potegneta sablji, pa vojakov je bilo preveč in zdelali so ju, da je bilo joj — tudi nekateri drugi so mirili, pa niso mogli dosti opraviti, ampak še sami so kaj dobili, ker poživljeni vojaki se niso dali ugnati. Stražnika Striela so mnogokrat ranili i na zadnje vrgli ga pod most v potok, drugega pa so tudi vrgli na tla, ranjenega na glavi in desni rami.

Priletela sta dva druga stražnika pomagat prvima; poklicali so tudi patrolo iz rojanske vojašnice, in vodnik moral je z golo sabljo ukrotiti jednega izmed vojakov, kateri se je v njega zagnal. Počasi se-le so napravili red. Šest vojakov ranjenih so odpeljali v vojaško bolnico, druge so zaprli, stražnika ranjena so odpeljali pa tudi v bolnico.

Sedaj pa moramo prašati, zakaj dovoljuje slavna policija baš tej krčmi ples. Vsako nedeljo in vsak praznik, v petek in svetek, v pustu in postu se tukaj raja in pleše in nek Kraševce goni svojo harmoniko. Daje se dovoljenje posestniku „birerije“, kateri je bil uže večkrat od policije kaznovan zaradi prestopka javnega reda, ali bolje, ker je imel ples, akopravni imel dovoljenja policije; n. pr. letos v postu je moral plačati zaradi tega 50 gl. kazni ter hodil moledovat rojanskega „ca-

povila“, če mu more kaj pomagati, da mu bode kazen zmanjšana.

Dovoljuje policija ples in rajanje v takem kraju, kjer baš v nedeljah in praznikih največ ljudi mimo hodi in v katerih se tudi nehoti morajo skandalizirati. Dovoljuje se pa tudi ples menda za otroke, ki bi morali še v šolo hoditi, ker notri plešejo odrastli ali samo polodrastli, zunaj pa majhni otroci, strgani in umazani, da se komaj človek po cesti naprej prerije.

Na kratko, vsakemu poštememu človeku se gnjusi tukaj mimo iti v nedeljah proti večeru ali še celo zvečer in celo je v nevarnosti kaj dobiti, kakor je bilo v nedeljo, če gre mimo. Nekdaj so prihajale na ta ples samo iz mesta kake vlačuge, ali sedaj se pa tudi domača dekleta več ne sramujejo iti plesat v tako beznico.

Za vojake pa je bil včasih ob 9. uri „klic“ ali „Capfenstrajh“, sedaj pa smejo še ob 11. biti zunaj in kar toliko njih naenkrat imeti „über die Zeit“.

V zadevi deželnega gledališča v Ljubljani sklenil je deželni odbor, povprašati vlado, bi li dovolila, da se gledališče zopet zgradi na starem mestu, sedanjem pogorišču.

Prisilno delalnico v Ljubljani so toliko rasičili, da bo v njej prostora za 400 odrastlih kaznjencev. V dozidanem poslopju so štiri velike delalnice. Vsi troški iznašajo okoli 70.000 gld.

Vabilo. „Pedagogičsko društvo“ v Krškem bode slavilo štiridesetnico vladanja Nj. Veličanstva našega presvetlega cesarja Frana Josipa I. s tem, da slovesno otvori v prostorih krške šole svojo „stalno učilsko razstavo“ dne 2. septembra t. l. ob 10. uri dopoldne o priliki, ko bode obhajalo isto slavnost „Slovensko pevsko društvo“ v zvezi s krškim slavnostnim odborom. — Nadejati se je, da si slovensko učiteljsvo in razumnštvo v mnogobrojnem številu ogleda to prvo učilsko razstavo na domačih tleh, katera ima v par mesecih svojega obstoja zabeležiti uže precejšen napredek. — Kdor pa ima še kaj predmetov za razstavo, dopišlje naj jih nemudoma. ODBOR.

Samoubojstvo. 56letnega slepega prosjaka Matijo Reichmana iz Trsta prijeli so stražniki zaradi prosjačenja po javnih mestih ter ga odpravili v zapor v ulici Tigor. Siromaka je to tako peklo, da se je po noči tiho dvignol ter se obesil v zaporu. Zjutraj našli so ga mrtvega.

Poskušeno samoubojstvo. 17letna Ivana Kral, stanujoča v ulici S. Appoline, skočila je 26. t. m. zvečer na obali Mandrachio v morje, da se vtopi. Dva težaka sta ugledala nesrečnico ter jej priskočila v pomoč. Spravila sta jo na kopno in oddala jo stražniku, ki jo je odvel v bolnico. —

Sodnijsko. Postopač Vaclav Kozina iz Trsta je obsojen zaradi raznih goljufij na 9 mesečni zapor. — Težak Blaž Zuculin iz Bazaldelle v Italiji dobil je zaradi tatvine 6 meseca zapore.

Policijsko. Služabnica Eliza Bartel ukradla je nekemu znanemu gostilničarju v Trstu perila vrednega 200 gld. — Italijanskega postopača Franjo Zaukija, ki je bil uže večkrat iz Trsta odpravljen, zaprli so, ker je ukradel zasebniku Engelu na pošti dragocenostij, vrednih 60 gld.

Smrtno obsodbo Simitzevo potrdila je kr. kurija v Budimpešti enoglasno. Spisi z potrdilom zadnje instancije predložo se še v tem tednu v tajnej seji zopet kr. kuriji v posvetovanje, da-li se ima preporečiti ubijalec milosti Nj. Veličanstva. V 14 dneh povprečno objavi se uže cesarska odloka.

Listnica uredništva.

G. dopisniku Dekani. Ne moremo objavljati osebnih napadov. Nadejamo se, da nam ostanete ipak verni ter se javite še o drugih prilikah. —

Poslano.*)

G. Josipu Kovačiču, županu v Komnu. Vsi Komenški gospodje slavili so zvečer 18. t. m. cesarjev rojstni dan z velikim banketom; edino le Vas so enoglasno izključili. S tem je Komenška intelgenca dovolj razumljivo odgovorila na mesto mene na Vaše „Poslano“ v „Eдинosti“ dne 25. julija t. l. V daljno polemiko ne spuščam se. V Trstu dne 21. avgusta 1888.

Hinko Fraus.

c. kr. sodni pristav.

*) Za stvari pod tem naslovom je uredništvo toliko odgovorno, kolikor mu postava veleva.

Dunajska bors

dne 25. avgusta.

Enotni drž. dolg v bankovih	—	—	gl. 81 55
„	v srebru	—	82.50
Zlata renta	—	—	112.—
5% avstrijska renta	—	—	97.65
Delnice narodne banke	—	—	871.—
Kreditne delnice	—	—	312 80
London 10 lir sterlin	—	—	123 35
Francoški napoleondori	—	—	9 78
C. kr. cekini	—	—	5.87
Nemške marke	—	—	60 20

Javna zahvala.

Podpisano predsedništvo zahvaljuje se najtoplije preč. gosp. župniku Fabrisu ki je dobrovoljno daroval sv. mašo o priliki družtvene obletnice, gosp. pevovodji A. Kosovelu na njegovej požrtvovalnosti, gospodični Nadliškojev na njenj ljubeznosti, s katero je prevzela deklamacijo, vsim gospodičnam in gospem pevkam in gospodi pevcem ter posameznikom, kateri so z svojim sodelovanjem pripomogli k lepej izvršitvi družtvenega praznika.

V Trstu, 27. avgusta 1888.

Predsedništvo delalskega podpor. družtva.
M. Mandić, s. r.

Zahvala.

Podpisana zahvaljuje se najtoplije vsem, ki so spremljevali dne 25. t. m. k zadnjemu počitku preč. gospoda

Jakoba Marcela

vikarja v Velikemdolu,

preč. duhovščini, posebno pa preč. g. župniku komenskemu, gg. pevcem, in mladini na lepih vencih. Bog plati toliko sočutje!

Veliki dol, 26. avgusta 1888.

Rodbina Trobic.

Naznanilo.

Vodstvo tiskarne Dolenc naznanja p. n. občinstvu, da se je 24. avg. tiskarna preselila v ulico Carintia št. 28.

Št. 1086.

Razpis natečaja.

Vsled zaključka občinskega sveta v Dolini od 9. junija t. g. razpisuje se služba občinskega tajnika. Prosilci za to službo morajo dokazati v prvem redu popolno znanje slovenščine, zatim nemščine, a po mogočnosti italijanščine. Letna plača iznaša 450 for. i 50 for. pavšala. Bilegovana prošnja z svedočbami naj se pošlje do 15. septembra 1888. podpisanemu nadžupanstvu.

Nadžupanstvo

Dolina, 15. avgusta 1888.

Teodor Slabanja

srebrar v Gorici, ulica Morelli št. 17.

se priporoča velečastiti duhovščini za izdelovanje cerkvenih potrebščin najnovejše oblike namreč: —12—5

Monštranc, kelihov, ciborijev, svetilnic, svečnikov, itd. itd. po najnižji ceni.

Tudi se pri njem stara cerkvena priprava v ognju pozlati, posrebrati in popravi.

Na blagovoljna vprašanja bode radovoljno odgovarjal.

Pošilja vsako blago dobro shranjeno in poštine prosto.

Staro orodje naj se pošilja v po-
praviljanje nefrankirano.

Lastnik pol. družtvo „Edinost“.

ZAHVALA.

Za obile izraze sočutja o nenadni smrti našega nepozabljene-
nega brata, oziroma strica, prečastitega gospoda kanonika

MIHAELA DEBELAKA,

isto tako za mnogobrojno spremstvo k zadnjemu počitku, zahvaljujemo se presrčno vsem znancem in prijateljem in dovoljujemo si, jih uljudno povabiti k sv. maši, ki se bode brala za blazega pokojnika v cerkvi Sv. Antona novega v petek 31. avgusta ob polu osmih.

Žalujoči rodbini

Debelak in Dolinar.

OGLAS!

Podpisani javlja p. n. občinstvu, da je odprl novo

NARODNO GOSTILNO

pod naslovom „Al ponte della Fabbra“ v ulici Torrente št. 8, jako dobro urejeno kuhinjo in kletjo. Jelo in pijače so izborne, postrežba dobra in po ceni. Preporoča se obilnemu obisku

z odličnim spoštovanjem
F. RUŽIČ.

**Relno! Neverjetno po ceni!
JESENSKE IN ZIMSKE OBLEKE.**

Za Moške.

Naznaniti treba širokost prsij ter vnanjo in notranjo dolgost hlače.

1 fina obleka iz češljanega sukna	gl. 18.—
1 „ „ „ Melton sukna	13.—
1 „ „ „ površina suknja	13.—
1 „ „ „ Mandarin zimska suknja	14.—
1 Menčikof za popotovanje	4.50
1 lovaka suknja iz valjanega sukna	6.50

Za dečke od 9 do 15 let.

Naznaniti treba širokost prsij ter vnanjo in notranjo dolgost hlače.

1 fina obleka iz češljanega sukna	12.—
1 „ „ „ Melton sukna	10.50
1 Wawes-Mečikof z kapuca	9.—
1 W wes-Mečikof z kapuce iz valjenega sukna	8.—

Za deco od 2 do 8 let.

Prosimo, da se pove starost.

1 fin jesenski kostum iz sukna	6.—
1 belgijski	4.—
1 Wawes-plašček z kapuce	5.50
1 „ „ „ iz valjenega sukna	4.50

Vsakovrstne suknene hlače od for. 4.— do for. 7.—

Obleke in perilo za delalce po neverjetno nizke ceni — Uniforme za družtva napravijo se naglo in prav cenó. Kostumi za otroke iz bombaža od 2 gl. dalje.

Razpošiljatev: Wien, II., Kraftgasse 3, Th. 5

proti poštnem povzetju. Kar se komu ne dopade, vzame se 2 dni po sprejemu nazaj.

Najboljša in najcenejša angležka

ura v remontoirnej obliki z nihalom!

Unicum sedajnosti!

Samo 4 gl. namesto 15 gl. 10 letna garancija da se kazalo sveti in 2 letna garancija, da ide ura točno.

Ta ura, ki je odlikovana z 9 zlatimi, srebrnimi in mēdnimi kolajnamami je v okvirju iz Cuivrepol-zlate kovina po gore stoječem načrtu ter ima patentovano ploščato stekleno kazalo, katero ima čudovato lastnost, da se v temnej noči samo ob sebi

sveti kakor mesečni žarki.

Razun tega ima budilni zvonček, ki se more staviti na kateri koli čas, 2 broncirana težala in, ker je cena, vključljivo odprave v lesenih zabojih, stavljena samo na štiri goldinarje, more si vsako kupiti tako izvrstno, trpežno uro, ki je prava dika vsakemu stanovanju. Pošilja se proti gotovem denarju ali proti poštnem povzetju.

Exporthaus „zur Kaiserin Maria Theresia“, Wien.

III. Bezirk, Krieglertgasse II, Parterre Thür 5.

Rajžev skrob (štirka)

tovarne na Reki

(z boletu in brez nje)

zagotovljen, prost vseh tujih snovij, zaradi tega se lahko upotreblja brez strahu v hranilno sredstvo. Kar se tiče kakovosti kakor tudi cene, ne boji se nobene konkurence, o čemer se lahko prepriča vsak, ako kupi z malimi novimi malo škatljico.

Dobiva se v zalogi via Carintia N. 22 v Trsti

kakor tudi v vseh glavnih mirodilnicah in prodajalnicah jestvin.

Izdajatelj in odgovorni urednik Lovro Žvab.

FILIJALKA V TRSTU

c. kr. priv. avstr. 5

KREDITN. ZAVODA

za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vredn. papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni odkaz 2 1/2%	30-dnevni odkaz 2 3/4%
8- „ 2 3/4%	3-mesečni „ 2 1/2%
30- „ 3 „	6- „ 2 1/2%

Vrednostnim papirjem, glasečim na napoleone, kateri se nahajajo v okrogu, pripozna se nova obrestna tarifa na temelju odpovedi od 20. februarja, 20. aprila, in 20. julija.

Okrožni oddel.

V vredn. papirjih 2% na vsako svoto.
V napoleonih brez obresti

Nakaznice

za Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Reko, kakor za Zagreb, Arad, Gradec, Hermanstadt, Inomost, Celovec, Ljubljano in Solnograd — brez troškov.

Kupnja in prodaja

vrednostij, diviz, kakor tudi vnovčenje kuponov pri odbitku 1% provizije.

Predujmi.

Na jamčevne listine pogoji po dogovoru. Z odprtjem kredita v Londonu ali Parizu, Berlinu ali v drugih mestih — provizija po pogodbi.

Na vrednosti 5 1/2% letnih obrestih do 1000 gl., za vsake svote po pogodbi.

Uložki v pohrano.

Sprejemajo se v pohrano vrednostni papirji, zlati ali srebrni denar, inozemski bankovci itd. — po pogodbi.

Trst, 9. marcija 1888.

48—16

SUKNO

razpošilja za gotov denar ali po poštnem povzetju po zelo nizkih cenah in sicer

samo dobre vrste:

8-10 m, cela obleka, samo f. 3.50	boljše „ 4.90
8-10 „ „ „ „ „ 8.—	fino „ 10.—
8-10 „ „ „ „ „ 10.—	„ „ 10.—
2-10 „ „ „ „ „ 6.—	„ „ 8.—
2-10 „ „ „ „ „ 10.—	„ „ 10.—

Kar ni komu všeč, se lahko vrne Uzorci franco. — Naslov: Tschafrikslager **FRIEDRICH BRUNNER** Na drobnob. Brünna. Na debele. Op. Uzorci za gospodo krojnice nefrankovani.

Jaz, Ana Csillag

se svojimi 185etm. dolgimi orjaškimi Loreley-vlasi, katere sem dobila po 14 mesečnej uporabi svojega samoiznajdenega mazila, je edino sredstvo proti izpadanju vlás, za pospeševanje rasti, za ojačenje kože, pospešuje pri možkih polno, jako bradorast in uže po kratkej uporabi podeli vlasem in bradi naravno svitlost in polnost ter je obvaruje pred zgodnjim osivenjem do najvišje starosti. Cena lončeku 1 gl. do 2 gold. Pošilja se vsak dan za gotov denar ali s poštnim povzetjem po vsem svetu 20—3

Csillag & Comp.

Budapest, — Königsgasse Nr. 52., kamorse morajo pošiljati vse naročbe.

Takoj delujoče. Uspeh zjamčen.

Neizogibljivo!

Vsak dobi svoto nazaj, pri katerem bi moj sigurno delujoči

ROBORANTIUM

(sredstvo za bradorast)

breuzpešen ostal. Tako tudi sigurno deluje proti plešivosti, izpadanju lasih, maholjicam in osedenji. Vseh večkratnim trenjem zjamčen. Originalne steklenice po gl. 1.50. Steklenice za poskus po gl. 1 — prodaje

J. Grolich v Brnu,

v TRSTU pa samo A. PRAXNER in P. PRENDL — v LJUBLJANI Edv. Mohr — v GORICI lekarničarja Cristofoletti in Pontoni, A. Hermanek, drogar — na REKI J. Gmeiner, lekar — v CELJU Pešič — v MARIBORU J. Martinz — v GRADCU K. Rota, Murplatz 1.

Tam se tudi dobi Eau de Hève, iztočno sredstvo lepote, katero izdrži svežost in belost kože.

NI SLEPARIJA!

Tiskarna Dolenc v Trstu.